

ร่างฯ เสนอ กรธ. เพื่อพิจารณาในวันพุธ ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง สมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและการกำหนดนโยบายเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง ตลอดจนการสิ้นสภาพ การเลิก และการยุบพรรคการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ทรงเป็นประมุขโดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอื่นอย่างต่อเนื่อง

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“จังหวัด” หมายความว่า ความรวมถึงกรุงเทพมหานคร

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจ

คำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมืองเพื่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

ในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง หรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่ารวมถึง

(๑) การปลดหนี้หรือการลดหนี้ให้เปล่า

(๒) การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย

(๓) การเข้าค้าประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม

(๔) การให้ค่านายหน้าหรือค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน

(๕) การขายหรือการให้เช่าซื้อทรัพย์สินต่ำกว่ามูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏ

ในท้องตลาด

(๖) การซื้อหรือการเช่าซื้อทรัพย์สินสูงกว่ามูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏ

ในท้องตลาด

~~(๗)~~ การให้ใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สินโดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการ หรือคิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดจากบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

~~(๘)~~ การให้ใช้บุคลากรซึ่งมิได้เป็นลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองหรือสมาชิกไม่ต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้างหรือต้องชำระค่าจ้างหรือสินจ้าง เพียงบางส่วน เว้นแต่การเป็นอาสาสมัครนอกเวลาการทำงานโดยปกติของผู้นั้น

~~(๙)~~ การให้ใช้บริการโดยไม่คิดค่าใช้บริการหรือคิดค่าใช้บริการน้อยกว่าที่คิดจากบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

~~(๑๐)~~ การให้ส่วนลดในสินค้าหรือทรัพย์สินที่จำหน่ายโดยให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้แก่บุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

~~(๑๑)~~ การให้เดินทางหรือให้ขนส่งบุคคลหรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดจากบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

~~(๑๒)~~ การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่นให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดจากบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

~~(๑๓)~~ การให้บริการวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร กฎหมาย หรือบัญชี โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดจากบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

(๑๔) การให้รางวัล

(๑๕) การชำระเงินล่วงหน้าหรือการคืนเงินให้ภายหลัง

~~(๑๖)~~ การอื่นซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกได้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้หรือไม่ต้องออกค่าใช้จ่ายซึ่งโดยปกติต้องจ่าย

การดำเนินการตาม ~~(๕)(๘)~~ ~~(๖)(๙)~~ ~~(๗)(๑๐)~~ ~~(๘)(๑๑)~~ ~~(๙)(๑๒)~~ หรือ (๓๐)(๑๓) ซึ่งพรรคการเมืองจัดให้แก่สมาชิกและมีได้เป็นไปเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งให้แก่สมาชิก มิให้ถือว่าเป็นการให้ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเลือกกรรมการการเลือกตั้ง ~~คนใดคนหนึ่ง~~ เป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งและจดทะเบียนพรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานของพรรคการเมืองและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้

ให้ถือว่านายทะเบียนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

หมวด ๑

การจัดตั้งและจดทะเบียนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๓

การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดหรือเป็นผู้เริ่มก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิก ~~คณะผู้เริ่ม~~ ~~ผู้ก่อการจัดตั้ง~~ พรรคการเมืองอื่นมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าร้อยคนขึ้นไปอาจรวมกันเพื่อดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ~~เป็นคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง~~ ทั้งนี้ จำนวนสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นต้องมีสมาชิกตามภาคที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภาคละไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

ในการจัดตั้งพรรคการเมืองให้มีการประชุมสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เพื่อกำหนดนโยบาย

พรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง เลือกคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๙ และดำเนินการรวบรวมเงินทุนของพรรคการเมือง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการประชุมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการออกหนังสือเชิญชวนผู้อื่น ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ และมีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดหรือเป็นผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น ให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกและได้ จำนวนผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามภาคที่นายทะเบียนกำหนดภาคละไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนซึ่งเมื่อรวมกับจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วไม่น้อยกว่าห้าพันคนย่อมจัดตั้งพรรคการเมืองได้ โดยจดทะเบียนต่อนายทะเบียนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ทุนของพรรคการเมืองตามวรรคสองต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยรวบรวมจากสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ละคนคนละสองพันบาท

มาตรา ๙ ก่อนดำเนินการโฆษณาเชิญชวนผู้อื่นสมัครเข้าเป็นสมาชิกให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดพร้อมกับ หนังสือเชิญชวนสามฉบับซึ่งคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วยทุกฉบับ

หนังสือเชิญชวนนั้นอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง
 - (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
 - (๓) แนวนโยบายของพรรคการเมือง
 - (๔) ชื่อ อายุ สัญชาติ อาชีพ และที่อยู่ของคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง
- ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย และแนวนโยบาย ต้องมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่อง เชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร หรือไม่ขัด ต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๙ ให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน โดยต้องยื่นพร้อมทั้งนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง รายชื่อสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองพร้อมหนังสือยินยอมของสมาชิก บัญชีแสดงทุน และสินทรัพย์และหนี้สินของพรรคการเมือง หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นที่ทำการพรรคการเมือง ซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร และสำเนารายงานการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง

แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๕) รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องมีหมายเลขประจำตัวประชาชน ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของสมาชิกดังกล่าว

(๖) รายการอื่นที่จำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๓๐ เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ให้ตรวจสอบว่าหนังสือเชิญชวนมีรายการถูกต้องและครบถ้วนในเรื่องดังต่อไปนี้

————— (๓) คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและมีจำนวนตามมาตรา ๘ พรรคหนึ่ง

————— (๒) มีชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย และแนวนโยบายของพรรคการเมืองในลักษณะตามมาตรา ๙ พรรคสาม และ

————— (๓) ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้วหรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๐ เมื่อได้รับการยื่นขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ยื่นจัดตั้งพรรคการเมืองและสมาชิกเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม และมีจำนวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ พรรคหนึ่ง

(๒) ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะและมุ่งหมายที่ไม่ขัดต่อมาตรา ๑๖

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนและถูกต้องตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๕

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๑๙ ในกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบแล้วเห็นว่าการยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามีการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นจดทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอ

ถ้าผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองของนายทะเบียนอาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งตามมาตราสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามีการถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรา ๓๐ ให้ออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามียกยกรไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตาม มาตรา ๑๐ หรือมียกยกรไม่ครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๙ หรือมีข้อความไม่ชัดเจน ซึ่งนายทะเบียน แจ้งให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว คณะผู้เริ่มจัดตั้ง พรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไข ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองและบอกกล่าว เป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลที่สั่งไม่รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองไปยังคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรค การเมือง ทั้งนี้ ให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้อง อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการการ เลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือบอกกล่าว และให้คำสั่งของคณะกรรมการการ เลือกตั้งเป็นที่สุด

ในกรณีที่ล่วงพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือไม่มีกรบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยัง คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง เว้นแต่มีการดำเนินการตามมาตรา ๑๒

ให้นายทะเบียนรายงานผลการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และ ตามมาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารขอจัดตั้งพรรค การเมืองตามมาตรา ๑๐ (๓) มียกยกรไม่ครบถ้วน หรือมีข้อความไม่ชัดเจนบกพร่อง ให้นายทะเบียน แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับ คำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้ง จากนายทะเบียน

เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารให้ถูกต้องและครบถ้วน ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ การเลือกตั้งรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารขอจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียน แจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับ จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นำความในมาตรา ๑๐ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมาย พรรคการเมืองของคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตามเอกสารขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๐ หรือเอกสารขอแจ้งตามมาตรา ๑๕ ที่ปรากฏในหนังสือเชิญชวนซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้จดทะเบียน หรือผู้ก่อการคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งไว้ในวันและเวลาเดียวกัน ให้นายทะเบียน ดำเนินการต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือบอกกล่าวไปยังคณะผู้เริ่มผู้จดทะเบียนหรือผู้ก่อการจัดตั้งพรรค การเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้ทำความเข้าใจกันว่าผู้ใดคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใด จะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำ ให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือบอกกล่าว เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้ว

ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้ตกลงกันภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้ตกลงกัน

(๒) ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนหรือผู้ก่อการคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้อง ยืนยันไม่ยอมตกลงกันหรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวใน (๑) แล้ว ยังตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียน พิจารณาออกหนังสือรับจดทะเบียนหรือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ให้แก่ ผู้จดทะเบียนหรือผู้ก่อการคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เห็นว่ามีสิทธิดีกว่าตามหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาภายในสิบห้าวัน ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้จดทะเบียนหรือผู้ก่อการคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีจำนวน สมาชิกหรือผู้ก่อการผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากที่สุด ย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ข) ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนหรือผู้ก่อการคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง ตาม (ก) มีจำนวนเท่ากัน ผู้จดทะเบียนหรือผู้ก่อการคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่จำนวน สมาชิกหรือผู้ก่อการผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เคยใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากที่สุด ย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ค) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกหรือผู้ก่อการผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ข) มีจำนวนเท่ากัน ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพ เครื่องหมายพรรคการเมืองโดยเปิดเผย

มาตรา ๓๓ เมื่อได้รับหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วให้คณะ ผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองสมัครเข้าเป็นสมาชิกและมีสิทธิโฆษณาเชิญชวนผู้อื่นสมัครเข้าเป็นสมาชิก เพื่อดำเนินการจัดตั้งและจดทะเบียนพรรคการเมืองได้ หนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรค การเมืองนั้นให้ใช้ได้สองปีนับแต่วันที่ออก

มาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนจดทะเบียนพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง และให้ประกาศการจดทะเบียนพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพ เครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรค การเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการ พรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณูญิก พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น ของพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๓๔ เมื่อคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองได้ดำเนินการเชิญชวนผู้อื่นให้สมัคร เข้าเป็นสมาชิก ได้ครบจำนวนตามมาตรา ๘ พรรคสองแล้ว ให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองนัด ประชุมผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพื่อดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมือง

การประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองต้องประกาศให้ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก
พรรคก่อนวันประชุมล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งระเบียบข
วราชการประชุมพร้อมทั้ง บัญชีรายชื่อผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกทั้งหมดให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบด้วย

การประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า
สองร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้ผู้มาประชุมเลือกกันเองให้คนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่
ประชุม

มติของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกที่มาประชุมคน
หนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนนถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก
เสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การลงคะแนนเสียงในที่ประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองให้ลงคะแนนโดยวิธีเปิดเผย
ยกเว้นในกรณีที่ ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกที่มาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้
ลงคะแนนลับ

มาตรา ๑๔ พรรคการเมืองต้องมีชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย นโยบาย
และข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนา
ระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และไม่ขัด
ต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่ซ้ำหรือพ้อง
หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น
หรือของพรรคการเมืองที่ได้จัดแจ้งไว้ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๕ การประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ ให้ดำเนินการดังนี้
(๑) การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายตาม
หนังสือเชิญชวน

(๒) การกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

คณะกรรมการ นโยบายพรรคการเมือง และคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรค
การเมืองจากรายชื่อผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก (ย้ายไปร่างมาตรา ๘ วรรคสอง)

มาตรา ๑๖ ๑๕ ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน
แห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิด
ความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติ หรือศาสนาหรือระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้ง
ภายในและภายนอกราชอาณาจักร หรือไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชนหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม
รัฐธรรมนูญและอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ และชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๔) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่

ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยในการเลือกตั้งนั้น ต้องมีกระบวนการในการเสนอชื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งสมาชิกและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมืองและการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างกว้างขวาง

(๕) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง

- (๖) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง
- (๗) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก
- (๘) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๙) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (๑๐) ความรับผิดชอบของสมาชิกพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

กรรมการบริหารพรรคการเมือง คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง-กรณีฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมือง

(๑๑) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิกพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง โดยต้องมีกระบวนการและขั้นตอนการสอบสวนหาข้อเท็จจริงก่อน

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๓) การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่าบำรุงพรรคการเมือง และการบริจาคแก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ อัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองต้องกำหนดให้สมาชิกชำระปีละไม่น้อยกว่าสองร้อยบาท

(๑๕) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

(๑๖) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

มาตรา ๑๖ ข้อบังคับพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕ ต้องไม่มีลักษณะหรือความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

(๑) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

(๓) มีข้อกำหนดให้ดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณโดยมิได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยหรือจรรยาบรรณมีโอกาสสู้ข้อกล่าวหาและแก้ข้อกล่าวหาได้ตามสมควร

(๔) มีข้อกำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อให้สมาชิกที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากสมาชิกภาพของพรรคการเมืองเพราะเหตุที่สมาชิกผู้นั้นลงมติหรือไม่ลงมติในสภาผู้แทนราษฎรหรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

(๕) การอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การจัดให้มีการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการทางการเมือง หรือการลงมติในสภาผู้แทนราษฎรมิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามมาตราสอง (๒)

มาตรา ๑๗ ผู้ซึ่งประสงค์จะดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมือง แต่ยังมีจำนวนสมาชิกไม่เป็นไปตามที่กำหนดตามมาตรา ๘ โดยมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง อาจรวมกันเพื่อเป็นผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้ โดยให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้เป็นหลักฐานเมื่อผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งได้รับหนังสือรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว ให้ดำเนินการรวบรวมสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม และมีจำนวนครบถ้วนตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นำความในมาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองในกรณีนี้ด้วย

หากผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งไม่สามารถดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตราสอง ให้ถือว่าหนังสือรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นสิ้นผล

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน ประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิก พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นอีกไม่น้อยกว่า สองคนซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นอีกไม่น้อยกว่า สองคนซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยพรรคการเมือง มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) และ (๑๓) ของรัฐธรรมนูญ

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกิน คราวละสี่ปีและอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้ (ย้ายไปมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๘ การยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ ให้ผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองยื่นคำขอจดทะเบียน พร้อมเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(๓) ชื่อ อายุ สัญชาติ อาชีพ และที่อยู่ของผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง

(๔) รายการอื่นที่จำเป็นต่อการจัดแจ้งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามียาการถูกต้องและครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง ให้ออกหนังสือจัดแจ้งแก่ผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจัดแจ้ง และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ามียาการไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับการพิจารณาของนายทะเบียนเมื่อได้มีการยื่นขอแก้ไขการขอจัดแจ้งด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจัดแจ้ง ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองโดยเร็ว โดยผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่ได้หนังสือบอกกล่าวไม่รับจัดแจ้ง คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด

หมวด ๒

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายเพื่อการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑

การดำเนินกิจการพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๒

การจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๓๘ ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ภายในวันที่หนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองมีผลใช้บังคับอยู่ พร้อมทั้งส่งนโยบายของพรรคการเมือง ข้อบังคับของพรรคการเมืองอย่างละสามฉบับ รายชื่อผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก และสำเนารายงานการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด

แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองนั้นอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ และชื่อย่อของพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

(๕) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองและผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก อย่างน้อยต้องมี หมายเลขประจำตัวประชาชน ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก (ย้ายไป ๑๘)

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยภัตพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๗) ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ในการเลือกตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถเสนอบุคคลและร่วมลงมติในการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งด้วย

กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา ๒๐ เมื่อได้รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองและผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน โดยเป็นผู้ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

(๒) ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองมีลักษณะที่ไม่ขัดต่อมาตรา ๙ จรรยศาสตร์ และเป็น ไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ (๓)

(๓) นโยบายและข้อบังคับของพรรคการเมืองมีลักษณะที่ไม่ขัดต่อมาตรา ๙ จรรยศาสตร์ และมาตรา ๒๖

(๔) เอกสารการขอจดทะเบียนพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘

(๕) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗

(๖) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการนโยบายพรรคการเมือง และคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง จาการายชื่อผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าการยื่นจดทะเบียนพรรคการเมือง ถูกต้องและครบถ้วนให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจดทะเบียนพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือ ให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่ารายการใดไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นสาระสำคัญ ของการจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่รับจดทะเบียน พรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมือง ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่จะดำเนินการเพื่อการจัดตั้งพรรคการเมืองและยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองใหม่ภายในระยะเวลาของหนังสือรับรองการ แจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๓

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมือง ตามวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๒๐ ให้นายทะเบียนจดทะเบียนพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง และให้ประกาศ การจดทะเบียนพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อ ชื่อย่อ และภาพ เครื่องหมายของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการ พรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูภักดิ์พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษก พรรคการเมือง และ กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล ให้ผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองและผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๑) มีสมาชิกภาพ เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนับแต่วันที่นายทะเบียนจดทะเบียนพรรคการเมือง

หมวด ๒

การดำเนินกิจการ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๓

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา ๒๑ ๒๒ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับ บุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสาม หากพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏ

ในรายงานการประชุมหรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุมในกรณีที่ไม่ปรากฏในรายงานการประชุม

มาตรา ๒๑๑ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้ผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง หรือสมาชิกของพรรคการเมือง กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ในกรณีที่ปรากฏว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองฝ่าฝืนตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

มาตรา ๒๑๒ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด หรือผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติซึ่งได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ โดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมเอกสารประกอบตามที่นายทะเบียนคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดต่อพรรคการเมือง ที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก และให้คำรับรองว่าตนมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใด และให้พรรคการเมืองส่งสำเนาใบสมัครและเอกสารประกอบดังกล่าวให้นายทะเบียน

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดแอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกโดยผู้นั้นไม่รู้เห็น หรือไม่สมัครใจ ผู้ที่ถูกแอบอ้างหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกแอบอ้างอาจแจ้งต่อนายทะเบียน เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาขอชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่นั้น

มาตรา ๒๑๓ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงพร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพและที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวหรือไม่มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามวิธีการที่นายทะเบียน คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในวันที่เจ็ดของทุกสามเดือน และให้สรุปยอดจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทั้งหมดในรอบปีให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง
 ของทุกพรรคการเมืองในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทะเบียนดังกล่าว
 เป็นทะเบียนที่ถูกต้องและแท้จริงตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๕๒๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓๒๒
- (๔) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อบังคับพรรคการเมืองเพราะกระทำผิดวินัย

หรือจรรยาบรรณอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุร้ายแรงอื่น

- (๕) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองเล็ก หรือยุบไป
- (๖) เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง
- (๗) กระทำการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

การลาออกจากสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออก

ต่อพรรคการเมือง

กรณีมีเหตุว่าสมาชิกของพรรคการเมืองคนใดคนหนึ่งเป็นผู้บกพร่องด้านคุณธรรม
 จริยธรรม หรือกระทำผิดวินัยของพรรคการเมือง สมาชิกของพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่า
 ห้าสิบคนอาจเข้าชื่อร้องขอให้พรรคการเมืองมีมติให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง (๔)

การสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๔) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่ง
 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยมติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของพรรคการเมืองนั้น
 ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง
 และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ผู้นั้นมิได้เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ
 ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พ้นสามสิบวันดังกล่าว

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสี่
 ไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

การสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๕) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่ง
 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวัน
 นับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพ เลิก หรือยุบไป ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันถัดจาก
 วันที่ครบหกสิบวันนั้น

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกัน
เกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง

(มาจากร่างมาตรา ๓๐ ที่ กกต. เสนอ)

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการบริหาร
 พรรคการเมือง กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมหรือยินยอมให้บุคคลซึ่งมิใช่สมาชิก

ของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการครอบงำหรือชี้้นำการดำเนินกิจการโดยอิสระของพรรคการเมือง

ให้นำความในมาตรา ๒๒ ๒๑ วรรคสาม มาใช้บังคับกับผู้กระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ๒๒ เข้าเป็นสมาชิก หรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองหรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้สมาชิกที่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมือง

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อยอมสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

~~มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกัน~~
เกินหนึ่งพรรคการเมือง (ย้ายไปมาตรา ๒๕)

มาตรา ๓๓ ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย หรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศ ซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น หรือในข้อมูลทางการสื่อสารใด ๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง

มาตรา ๓๓ ๓๑ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

จังหวัดใดที่ไม่อยู่ในเขตความรับผิดชอบสาขาพรรคการเมือง และมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน อาจจัดให้มีตัวแทนพรรคการเมืองในจังหวัดนั้นเพื่อดูแลสมาชิกและดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามที่พรรคการเมืองมอบหมายได้ และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๓๓ ๓๒ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูกรรมการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการนโยบายพรรคการเมือง และคณะกรรมการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(๕) การคัดเลือกบุคคลผู้ที่สมควรเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อในการเลือกตั้งทั่วไป

(๖) รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๗) แผนการดำเนินการสำหรับปีต่อไปโดยเฉพาะการหารายได้ การหาสมาชิกพรรคการเมืองและการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง และการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง

(๘) การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและการรับรองงบการเงินประจำปีของพรรคการเมือง

(๙) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ประธานสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา หรือตัวแทนสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน

(๑๐) กิจการอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๑๑) กิจการอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๓๓๔ ๓๓ องค์กรประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนสมาชิก ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน

การได้มาซึ่งตัวแทนสมาชิกตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องคำนึงถึงสัดส่วนของจำนวนสมาชิกที่มีตามสาขาในแต่ละภาคและสัดส่วนของจำนวนสมาชิกชายและหญิง ทั้งนี้ เพื่อสะท้อนความเห็นที่หลากหลายของสมาชิกทุกระดับ

การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติเลือกบุคคลตามมาตรา ๓๓๓ ๓๒ วรรคสอง (๓) และ (๔) หรือการลงมติในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

การจัดให้มีมติโดยมิได้จัดให้มีการประชุมใหญ่จะกระทำมิได้

พรรคการเมืองใดที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามมาตรา ๓๓๒ ๓๑ ให้องค์กรประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้น ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งรวมกันไม่น้อยกว่าสองร้อยคน

มาตรา ๓๕๕ ๓๔ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อกันให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๕๖ ๓๕ สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่ากันมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองออกจากตำแหน่งได้ ในกรณีนี้ให้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำร้องขอไปถึงพรรคการเมืองมติให้ถอดถอนตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนผู้ที่เข้าประชุมใหญ่วิสามัญโดยให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดถูกถอดถอน ให้ที่ประชุมใหญ่ดำเนินการเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งนั้นและให้นำความในมาตรา ๓๕๕ ๓๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการร้องขอถอดถอนประธานสาขาพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม โดยให้ใช้สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ และให้มีการจัดประชุมใหญ่วิสามัญสาขาพรรคการเมืองนั้นเพื่อมีมติถอดถอน

การดำเนินการตามมาตรานี้ให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การถอดถอนผู้นั้นตามมาตรานี้จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๕๗ ๓๖ ในกรณีที่สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนเห็นว่ามีมติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญหรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ให้ถือว่ามติหรือข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะและความมุ่งหมายตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ๑๕ (๓) (๔) หรือ (๕) ขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีมติหรือข้อบังคับพรรคการเมืองดังกล่าวขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มีมติหรือข้อบังคับดังกล่าวนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๓๙๘ ๓๗ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๓๙๘ ๑๕ พรรคสอง (๔) ที่จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๔๐๐ ๓๙ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือรู้เหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๒๐๒ ๑๓๒ วรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙๘ ๓๘ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนคณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด เว้นแต่พรรคการเมืองที่จดทะเบียนยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนโดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องและให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคสองแล้ว หากหัวหน้าพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งได้ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

มาตรา ๔๐๐ ๓๙ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสองร้อยคน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองที่จัดตั้ง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดและอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งและพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่ทับซ้อนกับสาขาอื่นของพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วให้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๔๙ ๔๐ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน ประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เற்றுณีกสภาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมืองอีกไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๗) ของรัฐธรรมนูญ

กรรมการสาขาพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกได้

มาตรา ๔๙ ๔๑ ให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๔๙ ๔๒ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งก่อนการประชุมใหญ่ประจำปีของพรรคการเมือง

การดำเนินการกิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๑) การเลือกตั้งประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เற்றுณีกสภาพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการสาขาอื่นของพรรคการเมือง

(๒) การพิจารณาเสนอนโยบายพรรคการเมืองเพื่อใช้ในการประกาศโฆษณา

(๓) การพิจารณาเสนอรายชื่อสมาชิกในจังหวัดเป็นผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยกึ่งหนึ่งและสมาชิกสาขาพรรคการเมืองซึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

การลงมติตามวรรคสอง (๑) และ (๓) ให้ลงคะแนนลับ ส่วนการลงมติในเรื่องอื่นให้เป็นไปโดยเปิดเผย เว้นแต่คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าห้าสิบคนร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

กิจการอื่นที่ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง วิธีการเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองพิจารณา และวิธีการดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๔๙ ๔๓ ห้ามมิให้พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ส่วนที่ ๒
การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง
และการกำหนดนโยบายเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง

~~มาตรา ๔๕~~ กรณีจังหวัดใดที่มีสาขาพรรคการเมืองตั้งอยู่ให้ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองพิจารณาเสนอนโยบายพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณา และรายชื่อสมาชิกในจังหวัดนั้นเป็นผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ โดยการเสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

มาตรา ๔๔ พรรคการเมืองใดประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด จะต้องมีสมาชิกในเขตจังหวัดที่เขตเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่จำนวนไม่น้อยกว่าสองร้อยคน ดังนี้

(๑) กรณีจังหวัดนั้นมีสาขาพรรคการเมืองตั้งอยู่ ให้ที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองพิจารณารายชื่อสมาชิกในจังหวัดนั้นเป็นผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๒) กรณีจังหวัดใดที่ไม่มีสาขาพรรคการเมืองตั้งอยู่ และมีจำนวนสมาชิกตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดหรือมอบหมายให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองตัวแทนพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดนั้นเพื่อรายชื่อสมาชิกในจังหวัดนั้นเป็นผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (๑)

การประชุมตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน จึงจะเป็นองค์ประชุม และการลงมติเสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ลงคะแนนลับ

~~มาตรา ๔๖~~ กรณีจังหวัดใดที่มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไปแต่ไม่มีสาขาพรรคการเมืองตั้งอยู่ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดหรือมอบหมายให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดนั้นเพื่อพิจารณาเสนอนโยบายพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณา และรายชื่อสมาชิกในจังหวัดนั้นเป็นผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๕

การประชุมตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนจึงจะเป็นองค์ประชุม และการลงมติเสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ลงคะแนนลับ

มาตรา ๔๕ ในการเสนอรายชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับการพิจารณาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้นำความในมาตรา ๔๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และการเสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้คำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

มาตรา ๔๗ ๔๖ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองให้เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง โดยการพิจารณาเสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

ในการพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจากรายชื่อตามลำดับดังต่อไปนี้

(๑) รายชื่อผู้ซึ่งที่ประชุมเสนอตามมาตรา ๔๕ ๔๔ และมาตรา ๔๖ ๔๕

(๒) รายชื่อบุคคลอื่นที่เห็นสมควรซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่ในห้า मतคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ให้ส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นที่สุด ทั้งนี้ รายชื่อบุคคลตามวรรคสอง (๒) ต้องเป็นมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่ในห้า หากไม่อาจลงมติด้วยคะแนนเสียงตามที่กำหนดได้ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองเพื่อ ลงมติเลือกผู้สมควรส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๗ ๔๗

มาตรา ๔๗ ๔๗ นอกจากการพิจารณาส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ ๔๖ ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองอาจใช้วิธีการให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคการเมืองลงมติเลือกผู้สมควรส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อจากรายชื่อตามมาตรา ๔๗ ๔๖ วรรคสอง (๑) และ (๒)

มาตรา ๔๘ รายงานการประชุมและมติของที่ประชุมที่ให้ส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๖ หรือตามมาตรา ๔๗ ให้สำเนาแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ ซึ่งจะต้องระบุเหตุผลในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อด้วย

มาตรา ๔๙ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ ๔๔ มาตรา ๔๖ ๔๕ มาตรา ๔๗ ๔๖ หรือมาตรา ๔๗ ๔๗ ในเขตเลือกตั้งใดไม่มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ยกเว้นกรณีส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งใหม่เพราะเหตุไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๕๐ การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณาให้คำนึงถึงความเห็นของที่ประชุมตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ และหาเสียงเลือกตั้งต้องเปิดโอกาส

ให้สาขาพรรคการเมือง และสมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอและลงมติกำหนดนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ทั้งนี้ นโยบายนั้น ต้องไม่มีลักษณะเป็นการหลอกลวง ให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมว่าจะให้ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ โดยมีขอบด้วยกฎหมายหรือลักษณะที่เป็นการจูงใจเกินกว่าความเป็นจริง

ก่อนประกาศนโยบายดังกล่าวพรรคการเมืองต้องจัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายของนโยบายนั้น และส่งข้อมูลการวิเคราะห์นโยบายดังกล่าว ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ที่มาของงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินนโยบาย
- (๒) ระยะเวลาในการดำเนินนโยบาย
- (๓) ความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินนโยบาย
- (๔) ผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย

พรรคการเมืองอาจมีการเพิ่มเติมนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการโฆษณาหาเสียงไม่ว่าระยะเวลาใดก่อนวันเลือกตั้งได้ โดยพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการจัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายของนโยบายนั้น และส่งข้อมูลการวิเคราะห์นโยบายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบด้วย ในกรณีที่เป็นการเพิ่มเติมระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการจัดทำข้อมูลดังกล่าวส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่มีการโฆษณานโยบายดังกล่าว

ในกรณีพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับการประกาศโฆษณานโยบายดังกล่าว

มาตรา ๕๑ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมืองต้องควบคุมดูแลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งตามนโยบายที่แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๕๐ ในกรณีที่เป็นการเพิ่มเติมนโยบายในการโฆษณาหาเสียงในช่วงระยะเวลา สามวันก่อนวันเลือกตั้งจะต้องไม่มีลักษณะที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม

พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับการกระทำดังกล่าว และเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีกระทำการให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมได้

หมวด ๓

การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การเงินของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๒ ๕๒ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๕๒ ๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๒ ๕๓ และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๒ ๕๓ บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๒๙ ๗๑
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยครบถ้วน

บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น

บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา ๕๓ ๕๔ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจดทะเบียนขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงินและงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมืองงบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ซึ่งได้รับจากเงินบริจาคเงินสนับสนุนจากรัฐและรายได้อื่นที่มีกับทางใช้ไปของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงรายละเอียดของรายการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

งบการเงินของพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี

มาตรา ๕๔ ๕๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนโดยแจ้งให้

สมาชิกทราบล่วงหน้าและปิดประกาศไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมือง ต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมือง ส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ พร้อมทั้งบัญชีหรือสำเนาบัญชีตามมาตรา ๕๒ ๕๓

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินตามวรรคสองแล้วให้ประกาศให้สาธารณชนทราบ

มาตรา ๕๖ ให้นำมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕

มาใช้บังคับกับกรณีที่มีการจัดให้มีตัวแทนพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๕ ๕๗ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๕๖ ๕๘ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินในวันที่เข้ารับตำแหน่ง วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ หรือวันที่พ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี รวมทั้งสำเนา แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาในวันยื่นให้ถูกต้องครบถ้วน ตามความเป็นจริงต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนแทนก็ได้

มาตรา ๕๗ ๕๙ เมื่อนายทะเบียนได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามมาตรา ๕๖ ๕๘ แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการประกาศต่อสาธารณชน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ~~นายทะเบียน~~ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้านายทะเบียน มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้นายทะเบียน แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการต่อไป ตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่ ~~นายทะเบียน~~ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ~~๕๘~~ ๖๐ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องควบคุมไม่ให้ พรรคการเมืองและผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งใช้จ่ายเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้พรรคการเมืองจัดทำแผนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและการหาเสียง เลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดจำนวนเงินที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว ไม่เกินกว่าจำนวนเงินที่กฎหมายกำหนด โดยยื่นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับนับแต่ วันปิดการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้รู้เห็นหรือทราบ ว่ามีการกระทำตามวรรคหนึ่งต้องยับยั้งเพื่อมิให้มีการกระทำดังกล่าว

ความในมาตรานี้ให้นำไปใช้บังคับกับประธานสาขาพรรคการเมืองและกรรมการ สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่พรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งไม่ปฏิบัติ ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับการใช้จ่ายนั้น และสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้อง

มาตรา ~~๕๙~~ ๖๑ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ดังนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้จัดสรรเป็นจำนวนรวม โดยพิจารณาตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองเสนอไว้ในบัญชี รายชื่อที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ จัดสรรให้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นรายบุคคล

ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมือง

ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ การเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองตาม (๑) และ (๒) เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๒

รายได้ของพรรคการเมือง

มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรค การเมือง

(๒) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

(๓) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากการจัด กิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง

(๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากการบริจาค แก่พรรคการเมือง

(๕) เงินรายได้ที่เกิดจากการบริจาคตามมาตรา ๒๕ ๖๗ และมาตรา ๘๔ ๘๙

(๖) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๗) ดอกผลของเงินและรายได้จากทรัพย์สินของพรรคการเมือง

(๘) รายได้อื่น

การหารายได้ตาม (๒) และ (๘) ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

สมาชิกของผู้ก่อการจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งจ่ายเงินเป็นทุนในการจัดตั้งพรรค การเมืองตามมาตรา ๘ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องจ่ายเงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง ตามวรรคหนึ่ง (๑) ในรอบปีแรกของการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๒๓ ๖๓ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมือง ต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการหาทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมดังกล่าว จากผู้สนับสนุนรายใดที่มีจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป ให้ถือเป็นรายได้จากการบริจาคและเมื่อ พรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้รายงานรายได้ที่ทำได้ และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรมดังกล่าว

เมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจกรรมหาทุนในแต่ละครั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ รายงานรายได้ที่ทำได้และกิจกรรมที่จัดขึ้นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดกิจกรรม ดังกล่าว

การรายงานตามวรรคสองหนึ่งให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวน ตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไปแก่กิจกรรมหาทุนนั้นด้วย

เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม ตามวรรคหนึ่ง โดยได้รับจากผู้สนับสนุนรายใดที่มีจำนวนตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป ให้ถือเป็นรายได้ จากการบริจาค

ส่วนที่ ๓

การบริจาคแก่พรรคการเมือง

มาตรา ๒๒ ๖๔ บทบัญญัติในส่วนนี้ให้ใช้บังคับกับการบริจาคของหัวหน้า พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ให้แก่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

มาตรา ๒๓ ๖๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ ๖๓ วรรคสาม การบริจาคแก่พรรค การเมืองตั้งแต่หนึ่งพันบาท ขึ้นไปให้กระทำโดยเปิดเผยชื่อผู้บริจาคและสามารถตรวจสอบได้

ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขา พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่เป็น การบริจาคโดยไม่ปรากฏชื่อผู้บริจาคตามวรรคหนึ่งหรือที่บริจาคให้ตนเป็นส่วนตัว (ย้ายไปมาตรา ๖๖)

(๑) ตั้งแต่หนึ่งพันบาทขึ้นไปให้กระทำโดยเปิดเผยชื่อผู้บริจาคและสามารถตรวจสอบได้

(๒) ตั้งแต่ห้าพันบาทขึ้นไปต้องเปิดเผยชื่อผู้บริจาคต่อสาธารณชน

(๓) ตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปจะต้องบริจาคโดยวิธีการส่งจ่ายเป็นตั๋วแลกเงิน

หรือเช็คขีดคร่อม

การเปิดเผยชื่อผู้บริจาคตาม (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ

ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๕ ๖๖ ~~ภายใต้บังคับมาตรา ๖๓ วรรคสาม การบริจาคแก่พรรคการเมือง ตั้งแต่ห้าพันบาทขึ้นไปต้องเปิดเผยชื่อผู้บริจาคต่อสาธารณชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด~~

~~การบริจาคแก่พรรคการเมืองตั้งแต่สองหมื่นบาทขึ้นไปจะต้องบริจาคโดยวิธีการส่ง จ่ายเป็นตั๋วแลกเงิน หรือเช็คขีดคร่อม~~

ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขา พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่เป็นการบริจาคโดยไม่ปรากฏชื่อผู้บริจาคตามมาตรา ๖๕ (๑) หรือที่บริจาคให้ตนเป็นส่วนตัว

มาตรา ๖๕ ๖๗ การบริจาคโดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาประจำปี ให้กระทำได้โดยผู้เสียภาษีแต่ละคนอาจจะบุชื่อพรรคการเมืองที่ประสงค์จะบริจาค ภาษีให้ได้หนึ่งพรรคการเมืองปีละห้าร้อยบาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดี กรมสรรพากร

การแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง มิให้นำไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๘ ๗๐

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่ง พร้อมจำนวนเงินที่ได้จากการแสดงเจตนาบริจาคทั้งหมดส่งให้นายทะเบียน และโอนเงินดังกล่าว ให้กองทุนเพื่อโอนต่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

มาตรา ๖๖ ๖๘ ห้ามมิให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลบริจาคให้แก่พรรคการเมือง ใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่าสิบล้านบาทต่อปี

ในกรณีที่นิติบุคคลใดบริจาคให้แก่พรรคการเมืองตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไปจะต้อง ได้รับอนุมัติหรือสัตยาบันโดยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลนั้นหรือสมาชิกของนิติบุคคลนั้น

ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขา พรรคการเมือง ผู้ได้รับบริจาคจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๗ ๖๙ เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมืองให้พรรคการเมืองออกหลักฐาน การรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ซึ่งเป็นผู้รับบริจาคต้องจัดทำบันทึกการรับบริจาคไว้เป็นหลักฐานและจัดส่งบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองพร้อมเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่พรรคการเมืองเพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองไว้ก่อนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค

เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากการบริจาคแล้ว ให้ลงรายการการรับบริจาคในบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้นและให้จัดส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาคให้ผู้บริจาคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่มีการบริจาคให้แก่พรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงิน รายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้รับบริจาคในแต่ละสัปดาห์ให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงให้แล้วเสร็จภายในวันทำการวันแรกของสัปดาห์ถัดมาแล้วปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันและจัดส่งประกาศดังกล่าวให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศ

มาตรา ๖๘ ๗๐ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้เป็นสองเท่าของเงินบริจาคแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท ในกรณีบุคคลธรรมดาและไม่เกินสองแสนบาทในกรณีนิติบุคคล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

มาตรา ๖๙ ๗๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๖๓ วรรคสาม ๖๓ วรรคสอง และมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง ๖๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของผู้บริจาคทุกราย

(๒) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

(๓) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค

(๔) จำนวนเงินจากตู้บริจาค

ในกรณีที่มีการบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในทางการค้าในท้องถิ่นหรือค่าของสินค้านั้นก่อน จึงบันทึกลงในบัญชีและในกรณีที่ไม่วางคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้น ให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๗๒ ในกรณีการบริจาคเป็นเงินสดให้หัวหน้าพรรคการเมือง และเหรียญพรรคการเมืองนำไปฝากไว้ในบัญชีธนาคารพาณิชย์ตามมาตรา ๗๓ ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับการบริจาคแล้วออกใบเสร็จรับเงิน ให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐานภายในวันที่ได้รับ บันทึกการบริจาค

ในกรณีการบริจาคเงินเป็นตัวแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อมให้หัวหน้าพรรคการเมือง และเหรียญพรรคการเมืองนำส่งเข้าบัญชีเงินฝากตามวรรคหนึ่ง เมื่อตัวแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อม ดังกล่าวไม่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงินให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐาน ภายในวันที่ที่มีรายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา ๗๓ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรียญพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับ ธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพรรคการเมือง แจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีพร้อมทั้งส่งสำเนาบัญชีเงิน ฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับรองแก่นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว

มาตรา ๗๔ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๗๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับ บริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของ ราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือกระทำการอันเป็นการ ก่อแค้นหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือกระทำการอันเป็นการ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งมิได้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองรับบริจาค หรือขอรับบริจาคจากผู้ซึ่งมิได้เป็นสมาชิกวันแต่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรค การเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๗ ห้ามมิให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองอื่น ใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียโรหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับ เลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง

การเข้าร่วมกิจกรรมหาทุนของพรรคการเมืองโดยมิได้มีการกระทำตามวรรคหนึ่ง ก่อนกิจกรรมดังกล่าวเริ่มขึ้นมิให้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๗๘ ห้ามมิให้บุคคลใดบริจาคให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ใช้การบริจาคให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น

บุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าบุคคลนั้นกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๗๙ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองใด รู้เห็นหรือยินยอมบุคคลกระทำการตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นถือว่าการกระทำอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และให้ถือเป็นเหตุที่อาจยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐๗

มาตรา ๘๐ บุคคลใดบริจาคนำให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง ในลักษณะที่เป็นประจำโดยไม่มีเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย ให้ถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา ๘๑ ๘๑ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง จาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบ ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การพิจารณาตามอนุมาตรานี้ให้พิจารณาในวันก่อนวันที่บริจาคโดยให้ถือทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในวันก่อนวันที่บริจาค

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๘๒ ๘๒ ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๘๑ ๘๑ บริจาคแก่พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา ๘๓ ๘๓ ห้ามมิให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ นิติบุคคลที่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์กรมหาชน หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งบริจาคแก่พรรคการเมือง

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามมาตรา ๖๖ ให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นแต่ละคนทุกคนและจำนวนหุ้นส่วนหรือหุ้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๗๗ ๘๔ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับแก้พรรคการเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการและวิธีการควบคุม การได้รับการปรับแก้ของพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผย และให้มีอำนาจตรวจสอบความถูกต้องของการปรับแก้พรรคการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๔

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

มาตรา ๘๖ ๘๕ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- (๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย
- (๒) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๕ ๖๗
- (๓) เงินสนับสนุนสมทบจากรัฐตามมาตรา ๘๔ ๘๕
- (๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๕) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๓๐๓ ๑๐๘
- (๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน
- (๙) เงินดอกผลของกองทุน
- (๑๐) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (๕) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๖) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เงินตาม (๒) และ (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาบริจาคให้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๖๕ ๖๗

มาตรา ๘๖ ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๘๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง และให้นายทะเบียนมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนและพัฒนาพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วย นายทะเบียนเป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานงบประมาณหนึ่งคน ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนพรรคการเมืองที่มีได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน เป็น กรรมการ และให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้แทนของพรรคการเมืองตามวรรคสองจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

วาระการดำรงตำแหน่ง เบื้องประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีการครบองค์ประกอบคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๘๘ ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้จัดสรรเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์ จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมทั้งประเทศ

การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้งร้อยละหกสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรรสาขาพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดร้อยละสามสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร และจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแต่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นมีได้

ในกรณีที่เป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่การจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตามมาตรา นี้จะกระทำต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา ๓๒

มาตรา ๘๕ ๘๙ ให้รัฐจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบแก่พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาค ตามมาตรา ๖๕ ๖๗ ร้อยละห้าของจำนวนเงินบริจาคทั้งหมดที่ได้รับจากการแสดงเจตนาพร้อมกัน การให้เงินสนับสนุนตามวรรคหนึ่งให้แก่ทุกพรรคการเมืองเมื่อรวมกันแล้วจะเกิน กึ่งหนึ่งของวงเงินที่กองทุนจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองในปีนั้นมีได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ลดการจัดสรร ให้แก่พรรคการเมืองเป็นสัดส่วนกัน

มาตรา ๘๕ ๙๐ ให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนตามมาตรา ๘๓ ๘๘ และมาตรา ๘๙ ๙๔ จัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินตามมาตรา ๘๕ ๑๐๐ ของพรรคการเมือง ในแต่ละปียื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการตรวจสอบและการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๘๖ ๙๑ ให้ลดหรือเลิกการจัดสรรเงินสนับสนุนตามมาตรา ๘๓ ๘๘ แก่พรรคการเมืองตามสัดส่วนและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตามมาตรา ๘๓ ๘๘ ลงกึ่งหนึ่ง

(๒) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสามครั้งติดต่อกันให้ลดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่คำนวณได้ตาม มาตรา ๘๓ ๘๘ ลงสามในสี่

(๓) ในกรณีที่สมาชิกของพรรคการเมืองใดไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไปสี่ครั้งติดต่อกันให้เลิกให้เงินสนับสนุนตามมาตรา ๘๓ ๘๘ แก่พรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ว่างให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๘๖

มาตรา ๘๗ ๙๒ ให้นายทะเบียนจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมือง ที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองเพื่อให้แถมผลงานของพรรคการเมืองปีหนึ่ง ไม่น้อยกว่าสองครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด

ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศ ตามที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๘๘ ๙๓ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกได้ซื้อเวลาในการออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์

หรือได้ซื้อเนื้อที่โฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือโฆษณาโดยวิธีอื่น ให้นำค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดไปด้วย

มาตรา ๘๘ ๕๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) ค่าไปรษณียากร
- (๒) ค่าโทรศัพท์หรือค่าโทรคมนาคมอื่น
- (๓) การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
- (๔) ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง
- (๕) ค่าสาธารณูปโภค
- (๖) ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองหรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
- (๗) การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

การสนับสนุนตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และจำนวนค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด โดยให้ค่านึงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงของพรรคการเมืองและสาขาของพรรคการเมืองประกอบด้วย

มาตรา ๘๘ ๕๕ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมืองจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองและเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อนายทะเบียนภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งได้ และไม่มีสิทธิเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองอีก เว้นแต่จะพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ให้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกองทุนของพรรคการเมืองและอาจให้จัดผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๘๘ ๕๖ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้วและปรากฏว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๕ ๕๐ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย และให้นายทะเบียนนำเงินที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๙๒ ๙๓ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏ
ต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๙๓ ๙๒ มาตรา ๙๓ ๙๓
๙๔ หรือมาตรา ๙๔ ๙๕ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย และให้
นายทะเบียนนำเงินที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประกาศกำหนด

มาตรา ๙๓ ๙๔ พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้วภายหลังปรากฏว่ามีเหตุ
ที่พรรคการเมืองนั้น สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ต้องเลิก หรือยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔
การสิ้นสภาพ การเลิก และการ ยุบพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองนั้นคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุน
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๙๔ ๙๕ พรรคการเมืองใดไม่คืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามมาตรา ๙๓ ๙๖
มาตรา ๙๓ ๙๗ และมาตรา ๙๓ ๙๘ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น
ร่วมรับผิดชอบชดใช้เงินคืนแก่กองทุนอย่างลูกหนี้ร่วม

ส่วนที่ ๕

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา ๙๕ ๑๐๐ พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
ของพรรคการเมือง หรือส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามแผนการใช้จ่ายเงิน
ดังนี้

(๑) ค่าตอบแทนบุคลากรของพรรคการเมืองและค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร
ทางการเมือง

(๒) ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๓) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๙๕ ๖๑

(๔) ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

(๕) ค่าใช้จ่ายในการให้ความรู้และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
ทางการเมือง

(๖) ค่าใช้จ่ายอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด
พรรคการเมืองต้องแจ้งแผนการใช้จ่ายของพรรคการเมืองประจำปี
ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยต้องระบุค่าใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๐๐
ให้ชัดเจน

พรรคการเมืองมีหน้าที่ควบคุมดูแลให้มีการใช้จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่าย
ของพรรคการเมืองประจำปีตามวรรคสอง

การรายงานการใช้จ่ายเงินและการลงรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่ายให้เป็นไป
ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๙๖ ๑๐๑ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินหรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมืองซึ่งมีได้เป็นไปตามมาตรา ๙๕ ๑๐๐

มาตรา ๙๗ ๑๐๒ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณี ทั้งนี้ ตามจำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองและสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งโดยการบริจาคหรือให้การสนับสนุนทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลในเขตเลือกตั้งที่ผู้บริจาคหรือให้การสนับสนุนนั้น เป็นผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการบริจาคหรือการให้การสนับสนุนดังกล่าวเป็นการใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้น และให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้นั้นในการสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

พรรคการเมืองใดฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๙๙ ๖๑ โดยให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

มาตรา ๙๘ ๑๐๓ ห้ามมิให้บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลขอรับบริจาคหรือขอรับการสนับสนุนทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑๐๔ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกของพรรคการเมือง ให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง นอกเหนือจากจำนวนเงินอันเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐๕ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้อื่นอันมิใช่กรณีที่ดินมีสิทธิได้รับโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมีใช้การรับมาจากพรรคการเมืองที่ตนสังกัด ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอาจถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในกรณีที่พรรคการเมืองรู้เห็นหรือยินยอมให้มีการกระทำตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นเหตุที่อาจถูกยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐๘

หมวด ๔

การสืบสภาพ การเลิก และการยุบพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑
การสิ้นสภาพพรรคการเมือง

มาตรา ๓๓๓ ๑๐๖ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๓๒ ๓๑ พรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด
- (๒) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป
- (๓) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๓๒ ๓๑ พรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๔) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี
- (๕) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย
- (๖) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามมาตรา ๓๓๓ ๑๐๖ ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองใดจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองและให้นายทะเบียนประกาศการสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองเห็นว่าการประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้มีคำสั่งเลิกการประกาศได้

มิให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับกรณีที่พรรคการเมืองมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๒
การเลิกพรรคการเมือง

มาตรา ๓๓๓ ๑๐๗ พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
 - (๒) มีการคว่ำรวมพรรคการเมืองตามหมวด ๕ การคว่ำรวมพรรคการเมือง
- เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริง

ให้นายทะเบียนสั่งเลิกพรรคการเมืองนั้น แล้วแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบและประกาศคำสั่งเลิกพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๓
การยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๓๐๓ ๑๐๘ เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกระทำการตามที่รัฐธรรมนูญให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจโดยวิธีการดังกล่าว

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๓) เหตุอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๐๓ ๑๐๙ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๓๐๓ ๑๐๘ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเอง

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งกระทำการตามมาตรา ๓๐๓ ๑๐๘ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ชั่ว หรือพ้อง กับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินกิจการทางการเมืองหรือประโยชน์อื่นใดในทำนองเดียวกัน

มาตรา ๓๐๓ ๑๑๐ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบตามบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๓๐๓ (๒) ๑๐๗ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดง

ฐานะทางการเงินรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เลิก หรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จแต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพ เลิก หรือ ยุบมิได้

เพื่อประโยชน์แห่งการชำระบัญชีตามวรรคหนึ่ง ผู้ชำระบัญชีอาจขอรับสนับสนุนเงินกองทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีได้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๕ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดมาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของพรรคการเมืองโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐๔ ๑๑๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุต้องยุบตามมาตรา ๓๐๓ ๑๐๘ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๓๐๔ ๑๑๒ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุตามมาตรา ๓๐๓ ๑๐๘ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

หมวด ๕

การควบรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๓๐๖ ๑๑๓ ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรจะมีการควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา ๓๐๗ ๑๑๔ การควบรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๓๐๘ ๑๑๕ ในกรณีที่มีการควรวรรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของที่มีอยู่ของแต่ละพรรคการเมืองประชุมร่วมกันเพื่อกระทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายพรรคการเมือง

(๒) กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้วให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกันเพื่อประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕ การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามหมวด ๑ การจัดตั้งและจดทะเบียนพรรคการเมือง ส่วนที่ ๒ การจดทะเบียนพรรคการเมือง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๓๐๙ ๑๑๖ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๐๘ ๑๑๕ แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๓๐๐ ๑๐๖ วรรคสอง เพื่อมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันเลิกไป โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่ได้รับจดทะเบียนและให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้วให้แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบและให้ประกาศคำสั่งการเลิกและการควรวรรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๐๐ ๑๑๗ ในกรณีที่การควรวรรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๓๐๐ ๑๐๗ วรรคสอง เพื่อให้ นายทะเบียนสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้น เลิกไปนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง และให้นำมาตรา ๓๐๙ ๑๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

โทษทางอาญา

~~มาตรา ๓๓๓ ผู้ใดประกาศหรือโฆษณาเชิญชวนผู้ใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกโดยไม่มีหนังสือรับรอง การแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง หรือประกาศโฆษณาเชิญชวนให้ผิดไปจากรายการในหนังสือเชิญชวน หรือแจ้งรายชื่อผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามมาตรา ๓๓ โดยรู้หรือว่าเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท~~

มาตรา ๓๓๓ ๑๑๘ พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมัคร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใดเพื่อให้บุคคลอื่นหรือคณะกรรมการเลือกตั้งหลงเชื่อหรือเข้าใจว่าพรรคการเมืองอื่นหรือบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าว

พรรคการเมืองหรือผู้ใดสมัคร เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใดเพื่อกลับแก่งพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง โดยปราศจากมูลความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

~~มาตรา ๓๓๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๗ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท~~

มาตรา ๓๓๔ ๑๑๙ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ากรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ ๒๑ พรรคสอง หรือหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ประธานสาขาพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดมีส่วนรู้เห็นปล่อยปละละเลย หรือทราบว่ามีอาการกระทำตามมาตรา ๕๘ ๖๐ พรรคสอง หรือพรรคสามแล้วแต่กรณีแต่มิได้ยับยั้งเพื่อมิให้มีการกระทำดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้แสดงหลักฐานว่ามีการดำเนินการใด ๆ เพื่อยับยั้งมิให้มีการกระทำตามวรรคหนึ่งโดยสมควรแล้ว ให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิดชอบแม้ว่าจะยังคงมีการกระทำผิดโดยฝ่าฝืนการยับยั้งนั้นก็ตาม

มาตรา ๓๓๕ ๑๒๐ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคของตนตามมาตรา ๒๓ ๒๒ พรรคสอง หรือหัวหน้าพรรคการเมือง หรือนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จตามมาตรา ๒๔ ๒๓ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๖ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ พรรคสอง มาตรา ๕๔ พรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๕๕ พรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

~~มาตรา ๒๓๗~~ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ พรรคห้า
 มาตรา ๓๘ พรรคหนึ่ง มาตรา ๔๐ พรรคหนึ่ง มาตรา ๕๔ พรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
 ห้าหมื่นบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

~~หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำเตือนของนายทะเบียน
 ตามมาตรา ๒๔ พรรคสาม มาตรา ๓๘ พรรคสาม มาตรา ๓๙ พรรคสาม หรือมาตรา ๔๐ พรรคสอง
 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้
 ปฏิบัติให้ถูกต้อง~~

มาตรา ๓๓๘ ๑๒๑ กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรค
 การเมืองผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษ
 จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
 มีกำหนดห้าปี

มาตรา ๓๓๘ ๑๒๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ พรรคสอง หรือพรรคสาม หรือมาตรา ๕๐
 พรรคสามสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๘ ๑๒๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุก
 ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อสมัครรับเลือกตั้ง
 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท
 หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

~~มาตรา ๒๒๖~~ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๓๓๘ ๑๒๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓๓ ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
 หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรค
 การเมือง หรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนพรรค
 การเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๓ ๑๒๕ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรค
 การเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ผู้ใดช่วยเหลือ หรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิก
 วุฒิสภามาตรา ๔๔ ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
 หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๔ ๑๒๖ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่จัดให้มีการทำบัญชี
 ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๓ ๕๒ พรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมือง
 โดยละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการในบัญชีเป็นเท็จ แก้ไขบัญชี ซ่อนเร้น หรือทำหลักฐาน

ในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้ และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ~~๕๓ ๕๔~~ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ~~๓๒๕~~๑๒๗ หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ~~๕๓ ๕๔~~ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ~~๓๒๖~~ ๑๒๘ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ฝ่าฝืนมาตรา ~~๕๓ ๖๑~~ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ~~๓๒๗~~ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ~~๖๒~~ มาตรา ~~๖๓~~ มาตรา ~~๖๕~~ มาตรา ~~๖๖~~ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง มาตรา ~~๖๗~~ หรือมาตรา ~~๗๒~~ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่น้อยกว่าสามเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ให้แก่พรรคการเมือง หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ~~๓๒๘~~ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ~~๖๖~~ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ~~๓๒๙~~ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ~~๖๙~~ มาตรา ~~๗๓~~ หรือมาตรา ~~๗๙~~ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ~~๓๓๐~~ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ~~๗๐~~ หรือมาตรา ~~๙๖~~ ต้องระวางโทษปรับเท่ากับหรือไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับบริจาค

มาตรา ~~๓๓๑~~ ๑๒๙ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ~~๗๓ ๗๕~~ มาตรา ~~๗๔ ๗๖~~ หรือมาตรา ~~๗๖ ๘๑~~ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ~~๓๓๒~~ ๑๓๐ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองผู้ใด กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ~~๗๕ ๗๗~~ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ~~๓๓๓~~ ๑๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ~~๗๗ ๘๒~~ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๔ ๑๓๒ หัวหน้าหน่วยงานตามมาตรา ๓๓๘ ๘๓ หรือกรรมการผู้มีอำนาจอนุมัติในนามหน่วยงานดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓๘ ๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

~~มาตรา ๓๓๕ ผู้บริหารสูงสุดของสถานีวิจัยกระจายเสียงหรือสถานีวิจัยโทรทัศน์ของรัฐแห่งใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับสองแสนบาท และปรับอีกวันละห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติตามที่นายทะเบียนกำหนด~~

~~มาตรา ๓๓๖ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ หรือมาตรา ๔๓ และหากต่อมาได้รับคำเตือนจากนายทะเบียนแล้วยังฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำเตือนนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองเท่าของเงินสนับสนุนและดอกเบี้ยตามกฎหมายที่ต้องคืนให้แก่กองทุน~~

~~มาตรา ๓๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนเงินสองเท่าของเงินหรือมูลค่าทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้รับ~~

~~มาตรา ๓๓๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐๒ วรรคสาม หรือมาตรา ๕๐๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ~~

มาตรา ๓๓๙ ๑๓๓ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐๓ ๑๑๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนที่ ๒

โทษทางปกครอง

มาตรา ๓๔๗ ๑๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๓ ๖๓ มาตรา ๖๓ ๖๕ มาตรา ๖๕ ๖๗ มาตรา ๖๖ ๖๘ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง มาตรา ๖๗ ๖๙ หรือมาตรา ๗๒ ๗๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่น้อยกว่าสามเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ให้แก่พรรคการเมือง หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๓๔๖ ๑๓๕ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๓ ๙๖ และมาตรา ๙๖ ๙๗ หรือมาตรา ๙๓ ๙๘ และหากต่อมาได้รับคำเตือนจากนายทะเบียนแล้วยังฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำเตือนนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองเท่าของเงินสนับสนุนและดอกเบี้ยตามกฎหมายที่ต้องคืนให้แก่กองทุน

มาตรา ๑๓๖ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้ใด กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ พรรคหนึ่ง มาตรา ๒๔ พรรคสองหรือพรรคสาม มาตรา ๒๕ พรรคห้า มาตรา ๓๘ พรรคหนึ่งหรือพรรคสาม มาตรา ๓๙ พรรคสาม มาตรา ๔๐ พรรคหนึ่ง มาตรา ๕๕ พรรคหนึ่งหรือพรรคสอง มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๓ มาตรา ๘๔ พรรคสอง มาตรา ๙๒ พรรคสอง มาตรา ๙๕ พรรคสอง มาตรา ๑๐๐ พรรคสอง หรือมาตรา ๑๐๑

(๒) ผ่าฝืนมาตรา ๓๐ ผ่าฝืนมาตรา ๖๘ พรรคสาม มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๑๐ พรรคสาม หรือมาตรา ๑๑๑

ต้องชำระค่าปรับทางปกครองตามอัตราที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

มาตรา ๑๓๗ ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการปรับทางปกครองตามบัญญัติไว้ในส่วนนี้ โดยให้นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับและบังคับทางปกครอง เงินค่าปรับทางปกครองให้นำส่งกองทุน

ในกรณีที่ผู้ใดไม่ชำระค่าปรับทางปกครองตามคำสั่งนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย ให้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่นที่มีหน้าที่ในทางทะเบียนหรือครอบครองทรัพย์สินของผู้ไม่ชำระค่าปรับทางปกครอง มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมาย ในกรณีที่เป็นสิทธิเรียกร้อง เป็นที่บุคคลภายนอกต้องจ่ายให้แก่ผู้ที่ไม่ชำระค่าปรับทางปกครอง ให้บุคคลภายนอกชำระเงิน ให้แก่นายทะเบียนหรือผู้ที่นายทะเบียนมอบหมายแทน

(รอผลการพิจารณาของ กรธ. ว่าสมควรเปลี่ยนโทษทางอาญาเป็นโทษทางปกครองหรือไม่)

บทเฉพาะกาล

(รอผลการพิจารณาของ กรธ.)

มาตรา ๓๔๐ ๑๓๘ ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งตามมาตรา ๔๕ ๔๔ มาตรา ๔๖ ๔๕ มาตรา ๔๗ ๔๖ มาตรา ๔๘ ๔๗ และมาตรา ๔๙ มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๔๓ ๑๓๙ ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พรรคใดยังมีได้ดำเนินการให้มีสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน หรือมีสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๓๒ ๓๑ หรือมิได้มีการดำเนินการอื่นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๓๒ ๓๑ หรือดำเนินการอื่นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามวรรคสอง ให้พรรคการเมืองนั้น สิ้นสภาพพรรคการเมือง

มาตรา ๓๔๒ ๑๔๐ ให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกองทุนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๔๓ ๑๔๑ ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๔๔ ๑๔๒ พรรคการเมืองใดที่สิ้นสภาพ เลิก หรือถูกยุบก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพ เลิก หรือถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๔๕ ๑๔๓ ให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

ให้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากรตามมาตรา ๕๘ ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงบังคับใช้ต่อไปจนกว่าจะออกหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๔๖ ๑๔๔ ให้ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๔๗ ๑๔๕ การดำเนินการเรียกคืนเงินสนับสนุน การชำระบัญชี การดำเนินคดีใด ๆ และกระบวนการเพื่อชำระค่าปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และสมรรถกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง การเงิน และการอุดหนุนทางการเงินของพรรคการเมือง ตลอดจนการขึ้นสภาพ การเลิก และการยุบพรรคการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้